

Nr 151

Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av överenskommelse om ändring av den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap; given Stockholms slott den 6 september 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

Efter konung Gustaf VI Adolfs fränfälle:

CARL GUSTAF

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en upprättad överenskommelse om ändringar i 1931 års nordiska äktenskapskonvention. Ändringarna är närmast att betrakta som en teknisk anpassning av konventionen till den nya svenska lagstiftningen om ingående och upplösning av äktenskap och hänför sig huvudsakligen till de svenska lagändringar varigenom föräldrasamtycke till giftermål avskaffas och hemskillnads- och återgångsinstituten upphävs.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 6 september 1973.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, MOBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i 1931 års nordiska äktenskapskonvention* och anför.

Inledning

Riksdagen har tidigare i år beslutat om vissa ändringar i giftermålsbalken (prop. 1973: 32, LU 1973: 20, rskr 1973: 256, SFS 1973: 645). Den nya lagstiftningen, som bygger på familjelagssakkunnigas betänkande (SOU 1972: 41) Familj och äktenskap I, avser framför allt reglerna om äktenskaps ingående och upplösning. Reformen träder i kraft den 1 januari 1974.

Även i de övriga nordiska länderna pågår arbete med revision av äktenskapsrätten. En i Finland tillsatt kommitté har i början av år 1973 avgett ett principbetänkande. De av kommitténs majoritet omfattade riktlinjerna för utformning av familjerättslagstiftningen överensstämmer i stort med grunderna för de svenska lagändringarna. I de övriga länderna har några betänkanden ännu inte avgetts.

Den nya svenska lagstiftningen medför behov av vissa ändringar i den mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge gällande konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap. I anledning härav har överläggningar hållits mellan företrädare för justitieministerierna i de nordiska länderna. Därvid har upprättats förslag till överenskommelse om ändringar i 1931 års konvention. De fördragsslutande staterna kan tillträda överenskommelsen genom undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller undertecknande med förbehåll för ratifikation i förening med efterföljande ratifikation. Överenskommelsen träder i kraft den 1 januari eller den 1 juli som infaller näst efter det att överenskommelsen tillträtts av alla de fördragsslutande staterna. Överens-

kommelsen torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag anhåller nu att få ta upp frågan om svenskt tillträde till överenskommelsen.

Nuvarande ordning

Våra allmänna internationellprivaträttsliga bestämmelser om ingående och upplösning av äktenskap finns i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap. Bestämmelser om äktenskaps rättsverkningar upptas i lagen (1912: 69) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps rättsverkningar. Båda lagarna bygger på den s. k. nationalitetsprincipen, som innebär att medborgarskapslandets lag normalt skall tillämpas.

Kungl. Maj:t har genom särskild bestämmelse i 1904 års lag (7 kap. 5 §) bemyndigats att, efter avtal med övriga nordiska stater eller med en eller flera av dessa, föreskriva avvikelser från bestämmelserna i lagen om bl. a. ingående och upplösning av äktenskap. Vidare har Kungl. Maj:t genom lagen (1931: 155) angående rätt för Konungen att meddela bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps rättsverkningar bemyndigats att efter avtal med nämnda stater eller med en eller flera av dessa meddela bestämmelser av angivet innehåll i fråga om äktenskap mellan medborgare i fördragsslutande stat.

Med stöd av dessa bemyndiganden har i förordningen (1931: 429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap meddelats särskilda bestämmelser som skall gälla här i landet såvitt angår förhållandet till övriga nordiska länder. Dessa bestämmelser bygger på 1931 års konvention.

Regleringen i konventionen har utformats med utgångspunkt i att de nordiska ländernas interna lagstiftning på området är i stort sett enhetlig. Konventionen grundas i stor utsträckning på domicilprincipen, vilken innebär att hemvistlandets lag skall gälla. Domicilprincipen tillämpas dock inte utan inskränkningar. I några hänseenden har — beroende på sakliga avvikelser mellan de olika ländernas materiella rätt — gjorts avsteg därifrån.

Beträffande innehållet i konventionen kan här nämnas följande.

Artikel 1 behandlar hindersprövning. Enligt första stycket första punkten kan medborgare i fördragsslutande stat, om han söker hindersprövning eller lysning till äktenskap hos myndighet tillhörande annan sådan stat, få sin rätt att ingå äktenskapet prövad enligt lagen i den staten, om någon av de trolovade har sitt hemvist där. Annars tillämpas hemlandets lag. Denna lag skall enligt andra punkten samma stycke alltid tillämpas om sökanden begär det. I fråga om hindersprövning och lysning gäller i övrigt enligt artikelns andra stycke lagen i den stat prövnings- eller lysningsmyndigheten tillhör.

Har hindersprövning eller lysning ägt rum hos myndighet tillhörande fördragsslutande stat, kan enligt artikel 2 första stycket vigsel förrättas av myndighet tillhörande annan sådan stat utan ny hindersprövning eller lysning. Detta gäller oavsett om kontrahenterna är medborgare i fördragsslutande stat eller inte.

Artikel 3 innehåller regler om äktenskaps rättsverkningar. Där föreskrivs att rättsverkningarna av äktenskap mellan dem som är och vid äktenskapets ingående var medborgare i fördragsslutande stat, såvitt angår makarnas förmögenhetsförhållanden, skall bedömas enligt lagen i den av staterna där makarna vid äktenskapets ingående tog hemvist. Har makarna sedermera tagit hemvist i en annan av staterna skall den statens lag i stället tillämpas, såvida det inte är fråga om verkan av rättshandling, som företagits tidigare. I artiklarna 4 och 5 behandlas frågor om äktenskapsförord och boskillnad. Artikel 6 begränsar konventionens tillämpningsområde så till vida att artiklarna 3—5 inte skall tillämpas på äktenskap, vars rättsverkningar enligt lagen i någon av de stater, om vilka fråga är, skall bedömas efter äldre äktenskapslagstiftning.

Regler om vilket lands myndigheter som är behöriga att pröva frågor om hemskillnad och äktenskapsskillnad finns i artikel 7. Där föreskrivs att yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad mellan medborgare i fördragsslutande stat skall tas upp i den stat där båda makarna har hemvist eller där de senast haft hemvist samtidigt och endera alltjämt är bosatt. I artikel 8 regleras vilka andra frågor som får prövas i samband med yrkande om hemskillnad och äktenskapsskillnad. Vidare innehåller artikeln en kompetensregel med avseende på yrkande angående underhållsskyldighet eller vårdnad om barn som väckts senare. Enligt artikel 9 första stycket tillämpas vid prövning av frågor om hemskillnad och äktenskapsskillnad mellan medborgare i fördragsslutande stat lagen i den stat där prövningen äger rum. I artikelns andra stycke föreskrivs att hemskillnad som vunnits i en av staterna medför samma rätt till äktenskapsskillnad i de övriga staterna som om den hade vunnits där.

Bestämmelser om återgång av äktenskap finns i artikel 10. Enligt första punkten skall föreskrifterna i artiklarna 7—9 äga motsvarande tillämpning beträffande återgång av äktenskap mellan dem som är och vid äktenskapets ingående var medborgare i fördragsslutande stat. Frågan om orsak till återgång föreligger skall dock enligt andra punkten bedömas enligt den lag som tillämpades vid prövningen av kändans rätt att ingå äktenskapet. Förs talan om återgång mot båda makarna, får inte dömas till återgång annat än om det återgångsskäl som åberopas utgör orsak till återgång enligt lagen i envar stat vars lag tillämpades vid prövningen av makarnas rätt att ingå äktenskapet.

Artikel 22 upptar bestämmelser om erkännande av vissa domar och beslut. Lagakraftvunnen dom eller administrativ myndighets beslut som i en av staterna meddelats enligt bl. a. artikel 7, 8 eller 10 skall gälla i

övriga stater utan särskild stadfästelse och utan prövning av avgörandets riktighet eller av dess förutsättningar med hänsyn till hemvist eller medborgarskap i den ena eller andra av de fördragsslutande staterna.

Regler motsvarande de här återgivna konventionsbestämmelserna finns i 1931 års förordning.

Vissa internordiska arvsrättsliga frågor regleras i konventionen den 19 november 1934 mellan de nordiska länderna om arv, testamente och boutredning. Enligt artikel 1 i denna konvention skall i fråga om arv efter medborgare i fördragsslutande stat som vid sin död hade hemvist i annan sådan stat som huvudregel gälla lagen i hemviststaten. Om den döde inte vid dödsfallet haft hemvist där minst fem år kan under vissa förutsättningar lagen i hans hemland i stället bli tillämplig.

Den nya svenska äktenskapslagstiftningen

Ändringarna i den svenska giftermålsbalken innebär bl. a. följande.

Reglerna om äktenskapshinder liberaliseras. Den som har fyllt 18 år får gifta sig utan föräldrarnas samtycke. För den som är under 18 år krävs liksom hittills länsstyrelsens tillstånd till äktenskapet. I tillståndsärendet skall föräldrarna höras. Samtycke av föräldrarna eller annan giftoman är emellertid inte nödvändigt för att äktenskapet skall få komma till stånd. Omyndigförklarad persons giftermål skall alltså vara beroende av förmyndarens samtycke. Mentala sjukdoms- och abnormtillstånd upphör att vara äktenskapshinder. Hindret mot äktenskap mellan ett syskon och ett annat syskons avkomling tas bort. Det samma gäller de nuvarande svågerskapshindren. Äktenskap mellan halvsyskon skall kunna ingås efter dispens av Kungl. Maj:t.

Återgångsinstitutet avskaffas. Vidare upphävs reglerna om hemskillnad och bestämmelserna om omedelbar äktenskapsskillnad på särskild grund. Make får i princip rätt till omedelbar äktenskapsskillnad. Om endast en av makarna vill skiljas eller om makarna eller en av dem har vårdnaden om eget barn under 16 år skall dock skilsmässan föregås av en betänketid på minst sex månader. Betänketiden löper från den dag då makarnas gemensamma ansökan kommer in till domstolen eller ena makens ansökan delges andra maken. Om ett år har förflutit från betänketidens början utan att någon av makarna fullföljt skilsmässan genom att hos domstolen göra ansökan om dom på äktenskapsskillnad, är frågan om äktenskapsskillnad förfallen. Det krävs inte att makarna lever isär under betänketiden. Om makarna har bott åtskilda under minst två år kan skilsmässa alltid erhållas utan betänketid.

Reglerna om äktenskapets ekonomiska rättsverkningar omfattas i princip inte av reformen. Vissa smärre ändringar görs emellertid. Vid bestämmande av underhållsbidrag till make skall frågan om vem som har skuld till äktenskapets upplösning inte tillmätas någon betydelse.

Genom ett tillägg till lagregeln om underhåll efter äktenskapsskillnad markeras att domstolen skall beakta att make kan ha ett särskilt behov av bidrag under en omställningsperiod närmast efter skilsmässan. Reglerna om makars egendom har utformats så, att vad make förvärvar under betänketiden före skilsmässan blir enskild egendom, om det döms till äktenskapsskillnad. Möjligheten att ålägga make att betala skadestånd till andra maken vid skilsmässa slopas. Däremot införs en möjlighet att vid bodelning efter äktenskapsskillnad avvika från den eljest gällande regeln om hälftindelning av giftorättsgodset, om en sådan delning skulle framstå som uppenbart obillig med hänsyn till makarnas ekonomiska förhållanden och den tid som äktenskapet varat. Liksom f. n. skall reglerna i ärvdabalken om arvsrätt för make inte vara tillämpliga när andra maken avlider under pågående skilsmässoprocess.

Den föreslagna överenskommelsen

Vid överläggningarna mellan företrädare för justitieministerierna i de nordiska länderna har framhållits att det föreligger ett allmänt behov av revision av den nordiska äktenskapskonventionen. Med hänsyn till pågående översyn av äktenskapslagstiftningen i de olika nordiska länderna har det dock inte ansetts lämpligt att ta upp denna fråga nu, utan överläggningarna har begränsats till sådana frågor som direkt aktualiserats av den nya svenska lagstiftningen.

De ändringar som föreslås i konventionen hänför sig till de svenska lagändringarna varigenom föräldrasamtycke till giftermål avskaffas och hemskillnads- och återgångsinstitutet upphävs. Däremot har det inte ansetts påkallat att göra någon ändring i konventionen med anledning av att möjligheten att döma ut skadestånd vid äktenskapsskillnad slopas i Sverige. Skadestandsreglerna har redan tidigare upphävts i Danmark utan att detta föranlett några ändringar i konventionen. Ändringarna i övrigt i svensk rätt har inte bedömts medföra sådana komplikationer vid tillämpning av konventionen att de motiverar några ändringar i denna.

Vad beträffar reglerna om *hindersprövning* har vid departementsöverläggningarna från dansk och norsk sida yppats betänkligheter mot att det svenska slopandet av kravet på föräldrarnas samtycke till underårigs äktenskap skulle få verkan även beträffande den som har hemvist i Danmark eller Norge när *hindersprövning* sker i Sverige enligt svensk lag. Med hänsyn härtill har principen att lagen i den stat där *hindersprövning* äger rum skall tillämpas vid prövningen ansetts böra modifieras. Detta föreslås ske genom ett nytt andra stycke i artikel 1 av innebörd att om det vid *hindersprövning* i fördragslutande stat enligt den statens lag inte krävs föräldrars samtycke till äktenskapet,

skall beträffande den som har hemvist i annan fördragsslutande stat vad den statens lag föreskriver om krav på sådant samtycke gälla. Regeln syftar bara på sådana fall då hindersprövningen sker enligt lagen i den stat där prövningen äger rum. I vissa fall skall enligt första stycket i stället hemlandets lag tillämpas. Detta gäller dels när ingendera av kontrahenterna har hemvist i det land där hindersprövningen sker och dels när sökande särskilt begär att lagen i hans hemland skall tillämpas. Den som är medborgare i stat där regler om föräldrars samtycke saknas kan alltså alltid kräva att dessa regler tillämpas vid hindersprövningen i fråga om hans rätt att ingå äktenskapet. Detta gäller även om hemlandet är det land där prövningen skall äga rum. Vid departementsöverläggningarna har man varit ense om att regeln har den nu angivna innebörden och att något ytterligare förtydligande i konventionstexten inte behövs.

Innebörden av den föreslagna regeln kan belysas med ett par exempel. Om en norsk medborgare med hemvist i Norge söker hindersprövning i Sverige för att ingå äktenskap med någon som har hemvist här skall prövningen i princip ske enligt svensk lag, men av det nya andra stycket följer att norsk lags regler om föräldrasamtycke skall iakttas. Detsamma gäller om den i Norge bosatta sökanden är medborgare i annat nordiskt land. I sådant fall kan han emellertid undgå tillämpning av norsk rätt genom att begära att lagen i hans hemland tillämpas. Detta gäller även om sökanden är svensk medborgare. Om han i sådant fall begär att svensk lag tillämpas i egenskap av hemlandets lag, blir regeln i andra stycket inte tillämplig och något föräldrasamtycke enligt de norska reglerna behövs alltså inte. Om ingendera av sökandena har hemvist i det land där hindersprövning äger rum, skall varderas hemlands lag tillämpas vid prövningen, och då blir regeln i andra stycket inte tillämplig. Om en norsk och en svensk medborgare som båda har hemvist i Norge begär hindersprövning i Sverige blir sålunda de norska reglerna om föräldrasamtycke tillämpliga beträffande den norska medborgaren, men i fråga om den svenska medborgaren sker prövningen uteslutande enligt svensk lag, vilket innebär att något föräldrasamtycke inte behövs.

Den föreslagna regeln har getts en utformning som tar sikte på det konkreta fallet. Det har nämligen med hänsyn till de olikheter i fråga om äktenskapsålder som även i fortsättningen kan komma att finnas i de skilda staternas lagstiftning inte ansetts lämpligt att anknyta till en bestämd åldersgräns. Även uttrycket underårig har undvikits, eftersom man har anledning att räkna med att vi åtminstone under de närmaste åren kommer att få olika myndighetsåldrar inom Norden. I Finland har redan lagts fram proposition med förslag om sänkning av myndighetsåldern till 18 år och i Sverige förbereds en motsvarande ändring (Ds Ju 1973: 11), medan det i övriga nordiska länder inte föreligger några aktuella planer på en sådan reform. Det bör

i detta sammanhang framhållas att, eftersom förslaget innebär att hemvistlandets lag skall tillämpas i fråga om föräldrassamtycke samt frågan huruvida en person är underårig enligt huvudregeln i konventionen (artikel 16) också bedöms enligt hemvistlandets lag, samma lag som regel kommer att vara bestämmande för frågan om en person är att anse som underårig och frågan om föräldrarnas samtycke krävs till hans äktenskap.

Av det sagda framgår att regeln i första hand äger tillämpning i fråga om underårigs rätt att ingå äktenskap. Vid departementsöverläggningarna har konstaterats att utformningen av överenskommelsen underlättas om regeln också får avse omyndigförklarads rätt att ingå äktenskap. En sådan utvidgning av regelns tillämpningsområde har inte bedömts medföra några olägenheter. Regeln föreslås därför omfatta även fall då fråga är om omyndigförklarads rätt att ingå äktenskap. Så länge kravet på förmyndares samtycke till omyndigförklarads äktenskap kvarstår i samtliga länder får regeln i denna del emellertid inte någon praktisk betydelse.

Från finsk sida har man vid överläggningarna riktat uppmärksamheten på att utvecklingen går mot att sinnessjukdom avskaffas som äktenskapshinder. Reglerna i detta hänseende i de nordiska länderna kan i fortsättningen komma att uppvisa olikheter. I alla staterna anses emellertid bristande rättslig handlingsförmåga utgöra hinder mot ingående av äktenskap. Under överläggningarna har man varit ense om att skillnader i fråga om betydelsen av psykisk sjukdom eller utvecklingsstörning som äktenskapshinder inte har så stor praktisk betydelse att någon särskild reglering härav i konventionen eller i slutprotokollet är motiverad.

Med hänsyn till den ringa praktiska betydelsen av *återgångsinstitutet* och till att frågan om upphävande av detta institut övervägs även i andra nordiska länder än Sverige, har det vid överläggningarna rått enighet om att reglerna i artikel 10 om domsrätt och tillämplig lag i sådana frågor kan undvaras. Artikel 10 i sin nuvarande lydelse föreslås därför bli upphävd. Detta innebär att varje konventionsstat i fortsättningen får tillämpa sina allmänna internationellprivaträttsliga regler. Eftersom den nordiska konventionen av år 1932 om erkännande och verkställighet av vissa domar inte reglerar frågor om erkännande av domar i mål om återgång har det emellertid ansetts lämpligt att äktenskapskonventionens artikel 22 alltjämt får innehålla regler om erkännande av sådan dom, som meddelats i nordisk stat i mål mellan medborgare i fördragsslutande stat. Ett tillägg till artikel 22 med denna innebörd föreslås därför. I enlighet med ett förslag från norsk sida har tillägsregeln gjorts tillämplig även på dom i fråga om ogiltighet av äktenskap.

I fråga om verkningarna för tillämpningen av konventionen av de nya

svenska reglerna om *äktenskapsskillnad* har vid överläggningarna till en början konstaterats, att dessa regler medför att det i fortsättningen inte blir möjligt för nordiska medborgare att vinna hemskillnad i Sverige. Vidare får, om ändring inte görs i konventionen, en i annat nordiskt land meddelad hemskillnadsdom inte någon betydelse för rätten till äktenskapsskillnad i Sverige annat än i de fall då äldre lag skall tillämpas enligt övergångsbestämmelserna till den nya svenska lagstiftningen. Det har emellertid ansetts rimligt att en i annat nordiskt land vunnen hemskillnad skall kunna ersätta betänketid i det nya svenska systemet. I artikel 9 föreslås därför ett nytt tredje stycke, som gör det möjligt för makarna att få äktenskapsskillnad i Sverige utan betänketid, om de levt åtskilda minst sex månader efter vunnen hemskillnad och inte återupptagit samlevnaden. Den föreslagna regeln har karaktären av en materiell bestämmelse, som skall iakttas vid tillämpningen av den lag till vilken artikelns första stycke hänvisar. Någon begränsning av den tid varunder hemskillnaden får återopas har inte ansetts erforderlig. Enligt de nya svenska reglerna får make alltid rätt till omedelbar äktenskapsskillnad om makarna har levt åtskilda mer än två år. För fall då särlevnaden har varat så länge blir alltså den särskilda konventionsregeln utan praktisk betydelse.

Med hänsyn till den svenska skillnadsprocessens konstruktion erfordras inte någon regel som jämställer svensk betänketid med hemskillnad i fråga om rätt att vinna äktenskapsskillnad i annat nordiskt land. Enligt de svenska reglerna är äktenskapsskillnadsmålet anhängigt vid den svenska domstolen till dess äktenskapsskillnad meddelas. Betänketiden löper endast så länge målet är anhängigt och om detta inte leder till dom på äktenskapsskillnad har betänketiden inte längre några rättsverkningar. Frågan om äktenskapsskillnad kommer alltid att prövas enligt svensk lag i samma mål, även om ena maken eller båda under betänketiden har tagit hemvist i annan stat.

Svensk lag kommer i fortsättningen inte att innehålla några regler om rättsverkningarna av hemskillnad. Vid överläggningarna har konstaterats att detta förhållande skapar vissa komplikationer. Problem uppstår för det första då hemskillnad meddelas i annan nordisk stat men svensk lag enligt artikel 3 är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden. Den omvända situationen, då äktenskapsskillnad söks i Sverige, betänketid löper och artikel 3 hänvisar till lagen i annan nordisk stat, påverkas också av den olikhet som uppstår mellan de skilda systemen. Det fallet att make avlider, sedan rättslig åtgärd för upplösning av äktenskapet vidtagits, och frågan om efterlevande makes rätt till arv skall bedömas enligt annan nordisk lag än den som skulle ha tillämpats i skillnadsmålet har också uppmärksammats. Komplikationer av de slag som nu berörts torde dock bli aktuella bara i undantagsfall, eftersom den gällande konventionsregleringen leder till att skillnadsfrågan, äkten-

skapets ekonomiska rättsverkningar och arvsrätten i det helt övervägande antalet fall regleras av samma lands lag.

I den först nämnda situationen — när hemskillnad vunnits och svensk lag är tillämplig på egendomsordningen — saknas med den nya svenska lagstiftningen materiella regler rörande makarnas förmögenhetsförhållanden efter hemskillnaden. Denna fråga har ansetts kunna lösas enklast genom att en materiell regel införs i konventionen. Vid utformningen av denna regel har ledning hämtats från den nu gällande regleringen av frågan i svensk lag. De nya svenska reglerna, som innebär att giftorättsgemenskapen skall upphöra räknat från det talan om äktenskapsskillnad väckts under förutsättning att det döms till äktenskapsskillnad, har däremot inte ansetts lämpliga för hemskillnadsfallen. Dessa regler bygger nämligen på att skilsmässoförfarandet avslutas inom begränsad tid, medan en hemskillnad i och för sig kan bestå under obegränsad tid. Den nya regeln i konventionen har därför getts det innehållet att all egendom som make förvärvar efter hemskillnaden skall vara hans enskilda och täckning för gäld beräknas med hänsyn till förhållandena vid hemskillnaden samt att bodelning skall ske enligt reglerna om bodelning efter äktenskapsskillnad. Denna reglering överensstämmer med nu gällande svensk rätt. Regeln föreslås få sin plats i en ny artikel 10 första stycket.

Vad beträffar den andra här nämnda situationen — när talan om äktenskapsskillnad förs i Sverige och betänketid löper samt annat nordiskt lands lag är tillämplig på egendomsordningen — blir makarnas förmögenhetsförhållanden oförändrade till dess äktenskapsskillnad meddelas, om betänketiden inte tillmäts någon rättslig betydelse enligt den lag som reglerar egendomsordningen i äktenskapet. Detta har ansetts kunna godtas för de undantagsfall det här är fråga om. Det är att märka att betänketiden till skillnad från hemskillnadstiden är maximerad, eftersom talan förfaller om inte yrkande om äktenskapsskillnad har framställts inom ett år från betänketidens början. Även en äktenskapsskillnadsprocess utan betänketid kan dra ut på tiden. Någon reglering av denna situation föreslås därför inte.

Om make avlider sedan hemskillnad vunnits eller medan betänketid löper och frågan om efterlevande makes rätt till arv skall bedömas enligt lagen i en annan stat än den där skillnadsfrågan behandlats, kan det tänkas att den lagen inte innehåller några regler som är direkt tillämpliga i den aktuella situationen. För det fall att make avlider sedan hemskillnad vunnits och frågan om efterlevande makes rätt till arv skall bedömas enligt lagen i fördragsslutande stat där regler om hemskillnad saknas har en materiell konventionsregel ansetts böra införas. Regeln likställer bestående hemskillnad med äktenskapsskillnad. Behovet att i konventionen reglera den motsatta situationen har inte ansetts vara lika stort med hänsyn till att betänketiden är maximerad till ett år och till

att antalet fall då skilda staters lagar blir tillämpliga i denna situation begränsas genom femårsregeln i arvskonventionen. Bedömningen av detta specialfall har därför ansetts kunna överlämnas till rättstillämpningen och någon konventionsregel föreslås inte.

Den förordade regeln om makes arvsrätt kan visserligen sägas ha sin naturliga plats i arvskonventionen. Vid departementsöverläggningarna har man dock varit ense om att en placering i äktenskapskonventionen kan godtas med hänsyn till det nära sambandet med de frågor i övrigt som regleras där. Regeln föreslås bli placerad i ett andra stycke i artikel 10.

Konventionsändringarna föreslås skola träda i kraft den 1 januari eller den 1 juli som infaller näst efter det att samtliga fördragslutande stater tillträtt överenskommelsen. Efter önskemål från dansk sida innehåller överenskommelsen vissa särskilda regler rörande dess tillämpning på Grönland och Färöarna.

Föredraganden

De ändringar i den nordiska äktenskapskonventionen som man har enats om vid förhandlingar mellan företrädare för de nordiska justitieministerierna kan närmast betraktas som en teknisk anpassning av konventionen till den nya svenska lagstiftningen om ingående och upplösning av äktenskap. De rubbar på intet sätt grundvalarna för konventionen. Det är möjligt att det fortsatta reformarbetet på äktenskapsrättens område i Sverige och övriga nordiska länder kan komma att kräva ytterligare justeringar i konventionens regler. Det finns också anledning att överväga en mera allmän översyn av den internordiska regleringen på familjerättens område. En fråga som bör tas upp vid en sådan översyn är om det är nödvändigt och lämpligt att staterna i konventionsform binder sig för en detaljreglering som fortlöpande måste anpassas till ändringar i de olika konventionsstaternas interna lagstiftning eller om man kan nöja sig med en mera formlös överenskommelse om att tillämpa enhetliga internationellprivaträttsliga regler på fall som har anknytning till annat nordiskt land. Jag instämmer emellertid i den uppfattning som har kommit till uttryck vid departementsöverläggningarna att en mera allmän översyn av äktenskapskonventionen bör anstå i avvaktan på den fortsatta utvecklingen av det pågående arbetet med reformering av den interna äktenskapsrätten i de nordiska länderna.

Vad beträffar det nu föreliggande förslaget till överenskommelse vill jag uttrycka min tillfredsställelse över att man utan svårighet har kunnat nå fram till en uppgörelse vid departementsöverläggningarna. Från svensk synpunkt synes mig överenskommelsen godtagbar och jag anser att den bör tillträdas av Sverige. Härför krävs riksdagens godkännande. Jag räknar med att de nya konventionsreglerna skall kunna träda i

kraft den 1 januari 1974, dvs. samtidigt med ändringarna i den svenska giftermålsbalken. De ändringar i 1931 års förordning som föranleds av konventionsändringarna kräver inte riksdagens medverkan.

Det är givet att de föreslagna konventionsändringarna inte löser alla de rättsfrågor som kan uppkomma genom att Sverige får ett system av skilsmässoregler som avviker från vad som gäller i andra nordiska länder. Svenska domstolar och andra myndigheter kommer att få ta ställning till rättsverkningarna i skilda sammanhang av att ett par makar lever under hemskillnad som meddelats i annat nordiskt land, och andra länders myndigheter kommer att möta liknande problem i fråga om makar som lever under betänketid enligt svenska regler. Dessa frågor bör emellertid utan olägenhet kunna överlämnas åt rättstillämpningen.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t

dels beslutar att den upprättade överenskommelsen om ändring av 1931 års nordiska äktenskapskonvention skall undertecknas med förbehåll för ratifikation,

dels föreslår riksdagen att godkänna överenskommelsen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt beslutar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att överenskommelsen skall undertecknas med förbehåll för ratifikation samt att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af den nordiske konvention af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål

Regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige har aftalt, at artiklerne 1, 9, 10 og 22 i den nordiske konvention af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål skal affattes således:

Artikel 1.

Søger en statsborger i en kontraherende stat prøvelse af ægteskabsbetingelserne eller lysning hos en af de andre staters myndigheder, prøves hans ret til at indgå ægteskab efter loven i denne stat, såfremt en af parterne er bosat der, og ellers efter loven i den stat, hvor han har statsborgerret. Den sidstnævnte lov skal dog altid anvendes, når den pågældende anmoder derom. Skal retten til at indgå ægteskab prøves efter statsborgerlandets lov, kan vedkommende myndighed kræve, at retten godtgøres ved ægteskabsattest udstedt af statsborgerlandets myndigheder.

Kræves der ved prøvelse

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välinen sopimus 6 päivänä helmikuuta 1931 tehdyn, avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän pohjoismaisen sopimuksen muuttamisesta

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan hallitukset ovat sopineet, että 6 päivänä helmikuuta 1931 tehdyn, avioliittoa, lapseksiottamista, ja holhousta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän pohjoismaisen sopimuksen 1, 9, 10 ja 22 artikla muutetaan näin kuuluviksi.

1 artikla

Milloin jonkin sopimusvaltion kansalainen hakee avioesteiden tutkimista tai kuuluttamista toisen sopimusvaltion viranomaiselta, tutkitaan hänen oikeutensa mennä avioliittoon tämän valtion lain mukaan, jos jommallakummalla kihlantuista on siellä kotipaikka, mutta muuten hänen kotimaansa lain mukaan. Viimeksi mainittua lakia on kuitenkin aina sovellettava, jos hakija sitä vaatii. Jos kotimaan lakia on sovellettava, asianomainen viranomainen voi velvoittaa hakijan selvittämään oikeutensa mennä avioliittoon esittämällä siitä kotimaan viranomaisen todistuksen.

Jos avioesteitä sopimus-

Överenskommelse mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige om ändring av den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap

Regeringarna i Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige har överenskommit att artiklarna 1, 9, 10 och 22 i den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap skall ha följande lydelse.

Artikel 1

Söker medborgare i fördragsslutande stat hindersprövning eller lysning till äktenskap hos myndighet tillhörande annan sådan stat, provas hans rätt att ingå äktenskapet enligt lagen i den staten, om någon av de trolovade har sitt hemvist där, men annars enligt hemlandets lag. Sistnämnda lag skall dock alltid tillämpas, om sökanden begär det. Skall hemlandets lag tillämpas, kan vederbörande myndighet ålägga sökanden att styrka sin rätt att ingå äktenskapet genom intyg från myndighet tillhörande hemlandet.

Kräves vid prövning av

Samkomulag milli Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar, um breytingu á Norðurlandasamningnum, frá 6. febrúar 1931 um alþjóðleg einkamálaréttarákvæði um hjúskap, ættleiðingu og lög-ráð

Ríkisstjórnir Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar hafa orðið ásáttar um, að 1. 9. 10. og 22. gr. í Norðurlandasamningnum frá 6. febrúar 1931, um alþjóðleg einkamálaréttarákvæði, um hjúskap, ættleiðingu og lögráð skulu hljóða þannig:

1. gr.

Nú óskar ríkisborgari einhvers samningsríkjanna könnunar á hjónavígsluskilyrðum eða lýsingar hjá stjórnvaldi einhvers hinna ríkjanna, og skal þá kanna rétt hans til að ganga í hjúskap eftir lögum þess ríkis, enda eigi annað hjónaefna þar heimili, en ella eftir lögum þess ríkis þar sem hann á ríkisfang. Ætíð skal þó beita lögum þess ríkis, sem hjónaefnið á ríkisfang í, ef það óskar þess. Nú skal kanna rétt til að ganga í hjúskap eftir lögum þess ríkis, þar sem hjónaefni á ríkisfang, og getur hlutaðeigandi stjórnvald þá krafizt þess, að rétturinn sé sannaður með vottorði, sem gefið var út af stjórnvöldum þess ríkis, sem það á ríkisfang í.

Nú er svo fyrir mælt í

Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om endringer i den nordiske konvensjon 6 februar 1931 inneholdende internasjonalt privatrettslige bestemmelser om ekteskap, adopsjon og vergemål

Regjeringene i Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige er blitt enige om at artiklene 1, 9, 10 og 22 i den nordiske konvensjon 6 februar 1931 inneholdende internasjonalt-privatrettslige bestemmelser om ekteskap, adopsjon og vergemål skal lyde:

Artikkel 1.

Søker statsborger i en kontraherende stat prøving av ekteskapsvilkårene eller lysing hos en av de andre stater myndigheter, blir hans rett til å inngå ekteskap å prøve etter loven i denne stat, såfram en av brudfolkene er bosatt der, og ellers etter loven i den stat hvor han har statsborgerrett. Sistnevnte lov skal likevel alltid anvendes om vedkommende søker krever det. Skal retten til å inngå ekteskap prøves etter statsborgerlandets lov, kan vedkommende myndighet kreve at retten godtgjøres ved ekteskapsattest utstedt av statsborgerlandets myndigheter.

Kreves det ved prøvingen

Överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om ändring av den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap

Regeringarna i Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge har överenskommit att artiklarna 1, 9, 10 och 22 i den nordiska konventionen den 6 februari 1931 innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap skall ha följande lydelse.

Artikel 1

Söker medborgare i fördragsslutande stat hindersprövning eller lysning till äktenskap hos myndighet tillhörande annan sådan stat, prövas hans rätt att ingå äktenskapet enligt lagen i den staten, om någon av de trolovade har sitt hemvist där, men annars enligt hemlandets lag. Sistnämnda lag skall dock alltid tillämpas, om sökanden begär det. Skall hemlandets lag tillämpas, kan vederbörande myndighet åläggas sökanden att styrka sin rätt att ingå äktenskapet genom intyg från myndighet tillhörande hemlandet.

Kräves vid prövning av

af ægteskabsbetingelserne i en kontraherende stat ikke samtykke fra forældrene eller værger til ægteskabet efter denne stats lov, skal prøvelsen for en part, der er bosat i en anden af de kontraherende stater ske under iagttagelse af, hvad loven i den pågældende stat bestemmer om krav om et sådant samtykke.

Om prøvelsen og lysningen gælder i øvrigt loven i den stat, som vedkommende myndighed tilhører.

Artikel 9.

Ved de i artiklerne 7 og 8 nævnte afgørelser anvendes i hver stat den der gældende lov. Afgørelse om deling af formuen og om skadeserstatning træffes dog altid efter den lov, som ifølge artikel 3 er bestemmende for ægtefællernes formueforhold.

Separation, som er opnået i en af staterne, giver i de andre stater samme ret til skilsmisse som en der meddelt separation.

I en kontraherende stat, hvor der ikke findes regler om separation, men hvor skilsmisse i visse tilfælde er betinget af en forudgående betænkningstid, har ægtefæller, der har opnået separation i en anden kontraherende stat, og som derefter har levet adskilt i et tidsrum, der svarer til betænkningstiden, og ikke har genoptaget samlivet, ret til at opnå skilsmisse uden forudgående betænkningstid.

valtiossa tutkittaessa sen valtion lain mukaan ei vaadita vanhempien tai holhoajan suostumusta avioliiton päättämiseen, on sellaisen henkilön osalta, jolla on koti-paikka toisessa sopimusvaltiossa, noudatettava, mitä tämän valtion laissa säädetään sellaisen suostumuksen tarpeellisuudesta.

Avioesteiden tutkimisesta sekä kuuluttamisesta on muutoin voimassa sen valtion laki, johon tutkija- tai kuulutusviranomaisen kuuluu.

9 artikla

Tutkittaessa 7 ja 8 artiklassa mainittuja kysymyksiä noudatetaan jokaisessa valtiossa siellä voimassa olevaa lakia. Ositusta ja vahingonkorvausta koskevat asiat on kuitenkin aina ratkaistava sen lain mukaan, jota 3 artiklan mukaan on sovellettava puolisoitten varallisuus-suhteisiin.

Asumusero, joka on saatu jossakin sopimusvaltiossa, tuottaa toisessa sopimusvaltiossa saman oikeuden avioeroon kuin siinä valtiossa myönnetty asumusero.

Puolisoilla, jotka ovat saaneet asumuseron toisessa sopimusvaltiossa ja jotka eivätkä ole palanneet yhteiselämään, on oikeus saada avioero sopimusvaltiossa, jonka laissa ei ole säännöksiä asumuserosta vaan avioeroa eräissa tapauksissa edeltävästä harkinta-ajasta, mikäli puolisoit ovat asumuseron myöntämisen jälkeen asuneet erillään harkinta-ajan pituisen ajan.

äktenskapshinder i fördragsslutande stat enligt den statens lag ej föräldrarnas eller förmyndarens samtycke till äktenskapet, skall beträffande den som har hemvist i annan fördragsslutande stat vad den statens lag föreskriver om krav på sådant samtycke lända till efterrättelse.

Om hindersprövning och lysning gäller i övrigt lagen i den stat prövnings- eller lysningsmyndigheten tillhör.

Artikel 9

Vid prövning av frågor, som avses i art. 7 och 8, användes i varje stat där gällande lag. Frågor om bodelning och skadestånd skola dock städse avgöras efter den lag, som enligt art. 3 är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden.

Hemskillnad, som vunnits i en av staterna, medför i de övriga samma rätt att erhålla äktenskapsskillnad, som om den vunnits i den staten.

I fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas men där äktenskapsskillnad i vissa fall skall föregås av betänketid, äga makar, som vunnit hemskillnad i annan fördragsslutande stat och därefter levat åtskilda under en tid motsvarande sådan betänketid samt ej återupptagit sammanlevnaden, erhålla äktenskapsskillnad utan föregående betänketid.

lögum sanningsríkis, sem hjónaefni á heimilisfesti í, að foreldrar þess eða lögraðamaður samþykki ráðahaginn, og skal þá eftir því farið, þótt slíks samþykkis sé ekki krafizt í lögum þess ríkis, þar sem könnun hjónavígluskilyrða fer fram.

Um könnunina og lýsinguna gilda að öðru leyti lög þess ríkis, sem hlutaðeigandi stjórnvald heyrir til.

9. gr.

Í sérhverju ríkinu ber að fara eftir þar gildandi lögum um ákvarðanir þær, sem nefndar eru í 7. og 8. gr. Eignaskipti og skaðabætur ákvarðast þó ávallt eftir þeim lögum, sem samkvæmt 3. gr. gilda um fjármál hjónanna.

Skilnaður að borði og sæng, sem fengizt hefur í einu ríkjanna, veitir í hinum ríkjunum sama rétt til lögskilnaðar sem skilnaður að borði og sæng, er þar hefur fengizt.

Nú er ekki til að dreifa reglum um skilnað að borði og sæng í lögum sanningsríkis, en í vissum tilvikum byggt á, að umhugsunarfrestur sé undanfari lögskilnaðar, og geta þá hjón, sem veittur hefur verið skilnaður að borði og sæng í einhverju hinna sanningsríkjanna, fengið lögskilnað í þessu ríki án slíks undanfarandi umhugsunarfrests, enda hafi þau frá því að skilnaður að borði og sæng

av ekteskapsvilkárene i en kontraherende stat etter denne stats lov ikke samtykke til ekteskapet fra foreldre eller verge, skal det for person som er bosatt i en annen kontraherende stat tas hensyn til krav om slikt samtykke etter bopellandets lov.

Om prøvingen og lysing- en gjelder for øvrig loven i den stat som vedkommende myndighet tilhører.

Artikkel 9

Ved de avgjørelser som omhandles i artiklene 7 og 8, anvendes i hver stat den der gjeldende lov. Avgjørelser om deling av formuen og om skadeserstatning skal dog i alle tilfelle treffes etter den lov som ifølge artikkel 3 er bestemmende for ektefellenes formueforhold.

Separasjon som er oppnådd i en av statene, gir i de andre stater samme rett til skilsmisse som en der meddelt separasjon.

Ektefeller som har oppnådd separasjon i en kontraherende stat, kan i en annen kontraherende stat som ikke har regler om separasjon men om betenkningstid forut for skilsmisse, få skilsmisse uten forutgående betenkningstid dersom de etter at separasjonen ble gitt har levd atskilt i et tidsrom som svarer til slik betenkningstid, og ikke har gjenoptatt samlivet.

äktenskapshinder i fördragsslutande stat enligt den statens lag ej föräldrarnas eller förmyndarens samtycke till äktenskapet, skall beträffande den som har hemvist i annan fördragsslutande stat vad den statens lag föreskriver om krav på sådant samtycke lända till efterrättelse.

Om hindersprövning och lysning gäller i övrigt lagen i den stat prövnings- eller lysningsmyndigheten tillhör.

Artikel 9

Vid prövning av frågor, som avses i artiklarna 7 och 8, användes i varje stat där gällande lag. Frågor om bodelning och skadestånd skola dock städse avgöras efter den lag, som enligt artikel 3 är tillämplig å makarnas förmögensförhållanden.

Hemskillnad, som vunnits i en av staterna, medför i de övriga samma rätt att erhålla äktenskapsskillnad, som om den vunnits i den staten.

I fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas men där äktenskapsskillnad i vissa fall skall föregås av betänketid, äga makar, som vunnit hemskillnad i annan fördragsslutande stat och därefter levat åtskilda under en tid motsvarande sådan betänketid samt ej återupptagit sammanlevnaden, erhålla äktenskapsskillnad utan föregående betänketid.

Artikel 10.

Er der opnået separation mellem ægtefæller, på hvis formueforhold loven i en kontraherende stat, hvor der ikke findes regler om separation, skal anvendes, skal formue, som en ægtefælle erhverver efter separationen, være hans særeje, og gældsansvaret beregnes efter forholdene ved separationen. Iøvrigt finder bestemmelserne i den pågældende stat om bodeling efter skilsmisse tilsvarende anvendelse.

Dør en ægtefælle efter opnået separation, der fortsat består, skal separationen sidestilles med en skilsmisse for så vidt angår den efterlevende ægtefælles ret til arv efter afdøde efter loven eller testamente, når loven i en kontraherende stat, hvor der ikke findes regler om separation, skal anvendes.

Artikel 22.

Administrative og retskraftige judicielle afgørelser, som i en af staterne er udfærdiget i overensstemmelse med artiklerne 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 19 eller 21, skal have gyldighed i de andre stater uden særlig stadfæstelse og uden prøvelse af afgørelsens rigtigh-

10 artikla

Milloin asumuseron saaneiden puolisoiden varallisuussuhteisiin on sovellettava sopimusvaltion lakia, jossa ei ole säännöksiä asumuserosta, ei puolisoilla ole avio-oikeutta omaisuuteen, jonka toinen puoliso saa asumuseron myöntämisen jälkeen. Velan kattaminen on sellaisessa tapauksessa suoritettava asumuseron myöntämisen aikaan vallinneiden olosuhteiden mukaisesti. Täällöin on muutoin vastaavasti sovellettava mainitussa valtiossa avioeron jälkeen toimitettavasta osituksesta voimassa olevia säännöksiä.

Jos puoliso kuolee asumuseron myöntämisen jälkeen, on voimassa oleva asumusero rinnastettava avioeroon, milloin eloonjääneen puolison oikeuteen saada perintönä tai testamentilla omaisuutta kuolleen puolison jälkeen on sovellettava sopimusvaltion lakia, jossa ei ole säännöksiä asumuserosta.

22 artikla

Lainvoimainen tuomio tai hallinnollisen viranomaisen päätös, joka on jossakin sopimusvaltiossa annettu 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 19 tai 21 artiklan mukaisesti, on oleva voimassa muissa sopimusvaltioissa erityisellä vahvistuksetta ja näiden viranomaisten tutkimatta, on-

Artikel 10

Har hemskillnad vunnits mellan makar, på vilkas för-mögenhetsförhållanden lagen i fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas, är tillämplig, skall egendom som make förvärvat efter hemskillnaden vara hans enskilda och täckning för gäld beräknas med hänsyn till förhållandena vid hemskillnaden. I övrigt äga bestämmelserna i den staten om bodelning efter äktenskapsskillnad motsvarande tillämpning.

Avlider make, sedan hemskillnad vunnits, skall i fråga om efterlevande makes rätt att taga arv eller testamenten efter den avlidne, vid tillämpning av lagen i fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas, hemskillnaden likställas med äktenskapsskillnad, om hemskillnaden ännu består.

Artikel 22

Lagakraftvunnen dom eller administrativ myndighets beslut, som i en av staterna meddelats jämlikt art. 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 19 eller 21, skall gälla i övriga stater utan särskild stadfästelse och utan prövning av avgörandets riktighet eller av dess förutsättningar med

var veittur lifað aðskilin svo lengi, að svarar til slíks umhugsunarfrests, og hafi ekki tekið upp sambúð að nýju.

10. gr.

Pegar fjármál hjóna, sem fengið hafa skilnað að borði og sæng, ákvarðast eftir lögum sammingsríkis, sem ekki byggir á reglum um skilnað að borði og sæng, skulu fjárverðmæti sem öðru áskotnast eftir skilnaðinn, verða séreign þess, en ábyrgð á skuldum miðast við aðstæður eins og þær voru við skilnað að borði og sæng. Að öðru leyti skal farið að lögum þessa ríkis, að því er til búskipta tekur við lögskilnað.

Andist annað hjóna eftir að skilnaður að borði og sæng er veittur og spurning vaknar um rétt hins eftirlifandi til arfs eftir hið látna samkvæmt reglum um lög-erfðir eða samkvæmt erfðaskrá, og beita skal lögum sammingsríkis, sem ekki byggir á reglum um skilnað að borði og sæng, skal skilnaður að borði og sæng lagður að jöfnu við lögskilnað ef hinn fyrrnefndi varir enn.

22. gr.

Úrskurðir umboðsstjórnar og aðfararhæfir dómsúrskurðir, er gengið hafa í einhverju ríkjanna samkvæmt 5. 7. 8. 11. 13. 14. 15. 19. og 21. gr., skulu gilda í hinum ríkjunum án sérstakrar staðfestingar, og án rannsóknar á því, hvort úrskurðurinn sé réttur eða

Artikkel 10

Er det oppnådd separasjon mellom ektefeller hvis formueforhold bedømmes etter loven i en kontraherende stat som ikke har regler om separasjon, skal formue som en ektefelle erverver etter separasjonen være hans særreie og gjeldsansvaret beregnes etter forholdene ved separasjonen. For øvrig får reglene i denne stat om bodeling etter skilsmisse tilsvarende anvendelse.

Er en ektefelle død etter oppnådd separasjon som fortsatt besto, skal separasjonen likestilles med skilsmisse, for så vidt angår gjenlevende ektefelles rett til arv etter avdøde etter loven eller testament, når loven i en kontraherende stat som ikke har regler om separasjon skal anvendes.

Artikkel 22.

Administrative og rettskraftige judicielle avgjørelser, som i en av statene er utferdiget i samsvar med artiklene 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 19 eller 21, skal ha gyldighet i de andre stater uten særskilt staðfesting og uten prøving av avgjørelsens riktighet eller av dens forutset-

Artikel 10

Har hemskillnad vunnits mellan makar, på vilkas för-mögenhetsförhållanden lagen i fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas, är tillämplig, skall egendom som make förvärvat efter hemskillnaden vara hans enskilda och täckning för gäld beräknas med hänsyn till förhållandena vid hemskillnaden. I övrigt äga bestämmelserna i den staten om bodelning efter äktenskapsskillnad motsvarande tillämpning.

Avlider make, sedan hemskillnad vunnits, skall, i fråga om efterlevande makes rätt att taga arv eller testamente efter den avlidne, vid tillämpning av lagen i fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas, hemskillnaden likställas med äktenskapsskillnad, om hemskillnaden ännu består.

Artikel 22

Lagakraftvunnen dom eller administrativ myndighets beslut, som i en av staterna meddelats jämlikt artiklarna 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 19 eller 21, skall gälla i övriga stater utan särskild staðfästelse och utan prövning av avgörandets riktighet eller av dess förutsättningar med

hed eller dens forudsætning-
er med hensyn til bopæl
eller statsborgerret i den ene
eller den anden af de kon-
traherende stater. Det sam-
me gælder retskraftige ju-
dicielle afgørelser, der er
udfærdiget i en af stater-
ne, og som vedrører ugyl-
dighed eller omstødelse af
et ægteskab mellem stats-
borgere i en kontraherende
stat.

De kontraherende stater
kan tiltræde denne overens-
komst ved

a) at undertegne uden
forbehold for ratifikation
eller

b) at undertegne med for-
behold for ratifikation sam-
men med efterfølgende ra-
tifikation.

Ratifikationsdokumenter-
ne skal deponeres i det
svenske udenrigsministe-
rium.

Overenskomsten træder i
kraft den 1. januar eller
den 1. juli, efter at samtlige
stater har deponeret deres
ratifikationsdokumenter. For
konventionens anvendelse på
Færøerne og Grønland kan
det danske justitsministe-
rium efter forhandling med
de øvrige kontraherende
stater justitsministerier fast-
sætte sådanne afvigelser,
som de særlige færøske el-
ler grønlandske forhold
måtte tilsige.

Til bekræftelse heraf har
undertegnede befuldmægti-
gede undertegnet denne
overenskomst.

ko ratkaisu oikea vai ovatko
sen edellytykset olemassa,
mikäli ratkaisu perustuu
siihen, että asianomaisella
henkilöllä on katsottu ole-
van kotipaikka tai kansalais-
oikeus jossakin sopimusval-
tiossa. Sama on voimassa
myös, milloin jossakin sopi-
musvaltiossa annettu lain-
voimainen tuomio koskee
sopimusvaltiossa kansalaisten
kesken solmitun avioliiton
mitättömyyttä tai peruutu-
mista.

Sopimusvaltiot voivat yh-
tyä tähän sopimukseen

a) allekirjoittamalla sen,
tekemättä ratifiointia koske-
vaa ehtoa, tai

b) allekirjoittamalla sen
ratifiointia koskevin ehdoin.

Ratifioimiasiakirjat on
talletettava Ruotsin ulko-
asiandepartementtiin.

Sopimus tulee voimaan
sen tammi- tai heinäkuun 1
päivänä, joka lähinnä seuraa
sen jälkeen, kun kaikki so-
pimusvaltiot ovat siihen yh-
tyneet.

Sovellettaessa sopimusta
Färöarilla ja Grönlannissa
Tanskan oikeusministeriö
voi neuvoteltuaan muiden
sopimusvaltioiden oikeusmi-
nisteriöiden kanssa vahvistaa
tehtäväksi sellaisia poikke-
uksia, joita Fär-saarten tai
Grönlannin erityiset olot
voivat edellyttää.

Tämän vakuudeksi ovat
valtuutetut allekirjoittaneet
tämän sopimuksen.

hänsyn till hemvist eller
medborgarskap i den ena
eller andra av de fördrags-
slutande staterna. Detsam-
ma gäller lagakraftvunnen
dom som meddelats i en av
staterna och avser ogiltighet
eller återgång av äktenskap
mellan medborgare i för-
dragsslutande stat.

De fördragsslutande sta-
terna kan tillträda denna
överenskommelse genom

a) undertecknande utan
förbehåll för ratifikation
eller

b) undertecknande med
förbehåll för ratifikation i
förening med efterföljande
ratifikation.

Ratifikationshandlingarna
skall deponeras i svenska ut-
rikesdepartementet.

Överenskommelsen träder
i kraft den 1 januari eller
den 1 juli, som infaller näst
efter det att överenskom-
melsen tillträtts av alla de
fördragsslutande staterna.

För överenskommelsens
tillämpning på Färöarna och
Grönland kan danska justi-
tieministeriet efter förhand-
ling med de övriga fördrags-
slutande staternas justitiemi-
nisterier fastställa sådana
avvikelser som de särskilda
färöiska eller grönländska
förhållandena må kräva.

Till bekräftelse härav har
undertecknade befullmäkti-
gade ombud undertecknat
denna överenskommelse.

forsendur hans, þær er taka til heimilisfesti eða ríkisfesti í einhverju samningsríkjanna. Þetta á einnig við um aðfararhæfa dómsúrskurði, sem gengið hafa í einhverju ríkjanna og kveða á um ógildi eða ógildingu hjúskapar milli ríkisborgara í samningsríki.

ninger med hensyn til bopel eller statsborgerrett i den ene eller den anden av de kontraherende stater. Det samme gjelder rettskraftige judicielle avgjørelser som er utferdiget i en av statene, og som går ut på ugyldighet eller omstøting av ekteskap mellom statsborgere i kontraherende stat.

hänsyn till hemvist eller medborgarskap i den ena eller andra av de fördragsslutande staterna. Detsamma gäller lagakraftvunnen dom som meddelats i en av staterna och avser ogiltighet eller återgång av äkten-skap mellan medborgare i fördragsslutande stat.

Samningsríkin geta gengið að þessu samkomulagi með því:

a) að undirrita það án fyrirvara um fullgildingu, eða

b) að undirrita það með fyrirvara um fullgildingu ásamt eftirfarandi fullgildingu.

Fullgildingarskjölin skulu sett til vörzlu í sænska ut-anríkisráðuneytinu.

Samkomulagið gengur í gildi 1. janúar eða 1. júlí næstan eftir að samningsríkin hafa öll gengið að samkomulaginu.

Til þess að samningnum verði beitt um Færeyjar og Grænland, getur danska dómsmálaráðuneytið, að höfðu samráði við dómsmálaráðuneyti hinna samningsríkjanna, ákveðið þau frávik, sem sérstakar fær-cyskar eða grænlenzkar að-stæður kunna að krefjast.

Til staðfestingar þessu

De kontraherende stater kan slutte seg til denne overenskomst ved

a) undertegning uten forbehold om ratifikasjon, eller

b) undertegning med forbehold om ratifikasjon sammen med etterfølgende ratifikasjon.

Ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det svenske utenriksdepartement.

Overenskomsten trer i kraft den 1 januar eller den 1 juli som faller nest etter at alle de kontraherende stater har sluttet seg til overenskomsten.

For overenskomstens anvendelse på Færøylene og Grønland kan det danske justisministerium etter forhandling med de øvrige kontraherende staters justisdepartementer fastsette slike avvik som de særskilte færøyske eller grønlandske forhold nødvendiggjør.

Til bekreftelse herav har

De fördragsslutande staterna kan tillträda denna överenskommelse genom

a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller

b) undertecknande med förbehåll för ratifikation i förening med efterföljande ratifikation.

Ratifikationshandlingarna skall deponeras i svenska utrikesdepartementet.

Överenskommelsen träder i kraft den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det att överenskommelsen tillträtts av alla de fördragsslutande staterna.

För överenskommelsens tillämpning på Färöarna och Grønland kan danska justitieministeriet efter förhandling med de övriga fördragsslutande staternas justitieministerier fastställa sådana avvikelser som de särskilda färöiska eller grönländska förhållandena må kräva.

Till bekräftelse härav har

Udfærdiget i Stockholm den _____, i et eksemplar på hvert af følgende sprog: dansk, svensk, finsk, islandsk og norsk, for så vidt angår svensk i to tekster, en fra Sverige og en fra Finland.

Laadittu Tukholmassa päivänä _____ kuuta 19 _____ yhtenä suomen-, islannin-, norjan-, ruotsin- ja tanskan-kielisenä kappaleena, jossa ruotsiksi on kaksi tekstiä, toinen Suomea ja toinen Ruotsia varten.

Som skedde i Stockholm den _____, i ett exemplar på finska, danska, isländska, norska och svenska språken, och såvitt angår svenska språket i två texter, en för Finland och en för Sverige.

hafa undirritaðir, sem hafa fullgilt umboð, undirritað samning þennan.

Gert í Stokkhólmi hinn _____ í einu eintaki á íslenzku, dönsku, finnsku, norsku og sænsku, og að því er sænskuna varðar í tveimur textum, öðrum fyrir Finnland og hinum fyrir Svíþjóð.

de undertegnede befullmektigete undertegnet denne overenskomst.

Utferdiget i Stockholm den _____ i ett exemplar på norsk, dansk, finsk, isländsk og svensk språk, for så vidt angår det svenske språk i to tekster, en for Finland og en for Sverige.

undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Stockholm den _____, i ett exemplar på svenska, danska, finska, isländska och norska språken, och såvitt angår svenska språket i två texter, en för Sverige och en för Finland.

